

Naša vsak četrtlet in
vaja s poštno vred ali
v Mariboru s poštnim
na dom za celo leto 32 din,
na leto 16 din, četrt leta
8 din. Izven Jugoslavije
10 din. Naročnina se pošlje
na upravništvo „Slovenski
Gospodar“ v Ma-
riboru, Koroska cesta 3,
ki se dopolnjuje do od-
povedi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon Interurban št. 143.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru
Koroska cesta št. 3. Rokopis
se ne vrača. Uprava
niti sprejema naročnin
inseratov in reklamacije.
Cene inseratov po dogo-
voru. Za večkratne oglase
primeren popust. Neizpolnjen
reklamacije so pošiljati
prosta.
Čekoval račun pošilja
uradno Ljubljana št. 1044.
Telefon Interurban št. 143.

5. številka.

MARIBOR, dne 19. januarja 1925.

59. letnik.

Bog ne daj ostati doma!

Pašič in Pribičević dne 8. februarja na vsak način ho-
četa zmagati. Ako ne zmagata, se zruši centralizem in av-
tonomistična ureditev države se začne. Ako ostaneta še
nadaleje v manjšini, pridejo njuni prijatelji korupcionisti,
kakor minister Marković, Janković, Kojić in drugi pred so-
dišče in nato v luknjo. Ako zmaga blok Korošec-Davido-
vič-Spaho-Radič, bodo morali člani sedanje vlade polagati
oster račun o razsipavanju dveh milijard, ki so si jih iz
državne blagajne brez privoljenja glavne kontrole nakazali
za volitve. Zato hočeta zmagati.

Toda v ljudstvu nimata večine in če bodo volilci volili
po svojem svobodnem prepričanju, padeta Pašič in Pribi-
čević na dan volitve, kakor sta dolga in široka. Večino pa
si hočeta dne 8. februarja dobiti poleg drugih vrst nasilja
s tem, da ljudje odvrata od volitve. Zato v Sr-
biji, Makedoniji, Dalmaciji, Vojvodini vlada zapira ljudi,
o katerih ve, da bodo dne 8. februarja volili proti Pašiču.
Zato je razpustila stranko hrvatskega naroda, Radičevu
stranko, da bi Hrvat zmedla, da dne 8. februarja ne bi
šli voliti in bi vsled tega na Hrvatskem zmagali Pašičevi
kandidatje. Toda Hrvatje so dobro pripravljeni in bodo
kljub razpustu dne 8. februarja kakor en mož šli na volišče.

Tudi pri nas v Sloveniji skuša vlada vsaj en mandat
dobiti tedaj, če ljudje volit ne bi šli. Zato je že novembra
takoj po razpisu volitev, dala širiti med ljudstvo glasove:
»Ne hodite voliti! Saj te volitve ne bodo držale dolgo.«
Ko smo mi kot prvi vložili kandidatno listo, so kričali po
svojih listih: »Lista Slovenske ljudske stranke bo razveljav-
ljena!«, samo da ljudje 8. februarja ne bi šli voliti. Da bi
ljudstvo odvrnilo od volitve, so zahtevali, da se naj številu
volišč zniža, da naj se celo po pet župnij združi v eno vo-
lišče, da naj se volišča prestavijo daleč proč od cerkve v
hribe. V rokah imamo telegram, ki ga je odposlalo tajništ-
vo demokratske Pašič-Pribičevićeve stranke v Mariboru
dr. Joža Rusu v notranjem ministru v Beogradu. Tele-
gram se glasi: »Ako možno, premenite volišče Plat v vo-
lišnem okraju Smarje na volišče Sv. Katarina. Tajništvo
JDS.« Sv. Katarina je celo uro daleč od cerkve Sv. Križa
na Slatinu, na samotnem kraju, kamor bi res marsikateri
naš volilec težko šel. Volišče Sromlje pri Brežicah so ho-
teli odpraviti in Sromeljčane poslati voliti v Artiče. Sam
veliki župan mariborski dr. Pirkmaier je predlagal v Beo-
gradu, da se število volišč zmanjša. Ko so ga naši zaradi
tega prijeli, se je izrazil: »Drugče pa ne morem na vsako
volišče poslati orožnikov!« Tako hočejo slovenskim volil-
cem uropati edino javno pravico, ki jo imajo: z volitvijo,

s krogličico svobodno voliti stranko in poslance, ki mu je
všeč in s tem vplivati na vodstvo državne uprave.

Zadnji čas so si zopet nekaj izmislili. Ker je Radičeva
stranka razpuščena, agitirajo med ljudmi tako: »Hrvat se-
daj ne bodo dobili nobenih poslancev v skupščino; brez
Hrvatov pa tudi Slovenska ljudska stranka ne bode mogla
nič doseči. Zato raje ne hodite voliti!« — Mi smo zgoraj že
omenili, da Hrvatji že vedo, kaj bodo 8. februarja storili.
Od vodstva Hrvaške zajednice imajo naravnost navodi-
lo, da grejo dne 8. februarja vsi na volišče! Žalostno bi
bilo, če bi se mi Slovenci, ki se smatramo za najbolj izobražene,
na dan volitve dne 8. februarja ne bi šli voliti. Pred Hrvatji
bi se morali sramovati, ako tudi mi ne bi tako enotno nastopili
za svoje slovenske pravice, kakor Hrvatji za svoje hrvatske.
Po vsej pravici bi nas Hrvatji pomilovali, če 8. februarja
mi ne bi tako enodušno do zadnjega volilca šli na volišče,
kakor bodo šli Hrvatji. Vsakdo, ki 8. februarja ne gre voliti,
pomaga s tem Pašiču in Pribičeviću! Zakaj? Ako bo manjša
udeležba pri volitvah, bo količnik, t. j. število, ki je potre-
bno za 1 poslanca, manjše in Pašičev kandidat dr. Pivko bo
prej izvoljen. Ako pa se bodo volilci polnoštevilno udeležili
volitve, bo količnik tako visok, da ga Pašičev kandidat
gotovo ne doseže! In on ga ne doseže! Zato dne 8. februarja
vsido zadnjega volilca na volišče! Maščujte se za krivico,
ki Vam jo hočeta Pašič in Pribičević prizadeti s tem,
da Vam hočeta uropati volilno pravico!

Pravica in zakon sta na naši strani!

Velika nesreča naše države je tudi ta, da močno pro-
pada neodvisnost in nepristranost državnih uradnikov,
zlasti pa onih od politične uprave ali oblasti. Komaj sta
Pašič in Pribičević zopet dobila vlado, sta že kar čez noč
in to brzojavno odstranila prejšnje nepristranske visoke
politične uradnike, kakor velike župane, okrajne glavarje
in druge ter ta mesta zasedla s svojimi pristaši in agita-
torji. Ti ljudje stojijo in padejo s PP režimom in zato mu
tudi služijo slepo in brezobzirno.

Po celi državi in tudi pri nas v Sloveniji se mnogi ve-
liki župani, okrajni glavarji itd. ponižujejo na stopnjo na-
vadnih strankarskih volilnih priganjencev za nesrečno po-
litiko Pašiča ali Pribičevića. Kot uradni predstojniki po-
zivajo k sebi vse podrejene uradne organe doli do županov,
ter jim nalagajo, naj delajo med ljudstvom za samostojne
(Pribičevićeve) demokrate in za radikale.

Vlada, ki se poslužuje državnih uradnikov v strankar-
ski volilni agitaciji, je tako slepa, da ne razume in ne vidi,

da so ti veliki župani, okrajni glavarji in drugi pri ljudstvu
tako slabo zapisani, da ne morejo koristiti strankam, za
katere delajo, ampak samo onim, proti katerim s dorebno
uradne oblasti nastopajo.

Drugo, česar se ne zavedajo ne vladinovi in ne brez-
vestni njihovi priganjači na uradnih in oblastnih mestih,
je pa zakon ali postava. Naj sledi iz samega volilnega za-
kona nekaj odstavkov, ki se brezobzirno in brezvestno
kršijo:

Vladinovec, ki se bavijo z naklepi, da na volišča ne
bi postavili volilnih škrinjic nekaterih opozicijskih
strank, pravi najprej člen 108 volilnega zakona: Kdor na-
menoma prekrši, uniči ali odnese kakoršnekoli spise o vo-
litvah ali kakoršnekoli predmete, ki so potrebni za volitve
itd., se kaznuje z ječo od 1 do 5 let in z izgubo državljan-
ske časti. Kaznujejo se tudi poskusi. — Nadalje določa vo-
lilni zakon tudi to, da predsednikom volišč ni treba pustiti
voliti, če niso popolnoma v redu prejeti celega volilnega
materijala, t. j. vseh vloženih in potrjenih list ter za to
potrebnih volilnih škrinjic in spisov.

V X. poglavju volilnega zakona so glede kaznivih de-
janj sledeča določila: Člen 94: Kdor da ali obeta volilcu
darilo ali mu ponudi ali obeta mesto v javni ali zasebni
službi, da ga zavede, da za izvestno kandidatno listo gla-
suje ali ne glasuje, se kaznuje z zaporom do 1 leta in v
denarju od 30 do 500 din. Prav tako se kaznuje tudi vo-
lilec, ki sprejme darilo, ali pa si ga da obljubiti za to.

Člen 95: Kdor primora volilca s silo ali s pretnjo, da
stori kaj takega, kar je navedenega v členu 94 (da podpiše
kandidatno listo ali je ne podpiše, ali da že dani podpis
nanjo prekliče, ali za izvestno kandidatno listo glasuje ali
ne glasuje), se kaznuje z zaporom od dveh mesecev do
dveh let in v denarju od 400 do 4000 din.; ako se je pa
to izvršilo z zlorabo oblasti, se kaznuje z najvišjo mero te
kazni. Pretnja je podana, ako kdo volilcu grozi, da njemu
ali bližnjim članom njegove rodbine stori kaj takega, kar
se po zakonu kaznuje kot zločin ali pregrešek, ali pa z
izgubo mesta v javni ali zasebni službi.

Člen 96: Politični uradniki in častniki v aktivni služ-
bi, ako priporočajo kandidate za poslance ali pa sicer vpli-
vajo na sestavljanje kandidatne liste, se kasneje z izgubo
službe ali čina.

Člen 97: Kot storilci dejanj, naštetih v členih 92, 93,
94 in 95, se kaznujejo tudi oni, ki so dali sredstva ali pa
pomagali, da se izvrši eno izmed gorenjih dejanj. — Sodni
okrožno sodišče. Dejanja zastarajo tekom 1 leta. Ovaži
lahko vsakdo.

Vabilo k jubilejnemu ro- manju v Rim.

Letos obhajamo sveto ali jubilejno leto. Ves katoliški
svet se pripravlja, da pošlje svoje zastopnike v večni Rim,
kjer bo ob prestolu rimskega papeža središče vseh slo-
vesnosti.

Lavantinci, tudi mi smo povabljeni! Vzdignimo sel
Udeležimo se tudi mi tega romanja v kolikor mogoče obil-
nem številu! Sveti oče sami nas vabijo.

Ponuja se nam najlepša prilika — kdo ve, bomo li še
doživeli kaj sličnega — videti večno mesto Rim, ki je
sveto vsakemu katoličanu, stopiti na tla, ki so posvečena
s krvjo krščanskih mučencev, občudovati največje cerkve
na svetu, baziliko sv. Petra, počastiti grobova obeh svetih
epistolov-prvakov, obiskati katakombe, podzemeljske gro-
bove svetih mučencev, moliti pred svetinjami mnogih svetnikov.

Kdo ne bi hrepenel, priti vsaj enkrat tja, kamor ga
kličejo sveti oče, ki ga bodo, polni očetovske ljubezni,
prijazno sprejeli in blagoslovili!

Tudi je upati, da bodo romarji med potom mogli ob-
iskati še druga svetišča, n. pr. Asisi, rojstni kraj serafske-
ga sv. Frančiška, Loreto z Nazareško hišico, svetovno-
znano Padovo, kjer je v veličastni katedrali grob sv. Anto-
na Padovanskega.

Za jugoslovanske romarje je določen obisk Rima od
26. maja do 2. junija t. l. Je to binkoštni teden. Na bin-
košno nedeljo bodo sveti oče maševali v baziliki sv. Pe-
tra v Rimu. Pri tej izredno lepi in zelo redki svečanosti,
ki bode gotovo ostala vsem udeležencem za celo življe-
nje v neizbrisnem spominu, bodo mogli navzočni biti tudi
jugoslovanski romarji.

Rimski odbor poroča, da bodo imeli romarji, ako po-
tujejo s skupnim vlakom vsaj 400 oseb, na italijanskih
železnih polovnično vožnjo. Če se to upošteva in ako se
razčuni za 1 liro 3.50 din, bodo stroški za romanje približno
slednji:

Za potnike III. razreda.

- a) Vožnja od Postojne do Rima in nazaj 111.10 lir —
približno 390 din.
- b) Stanovanje v skupnih spalnicah s posteljami, za
6 dni, 6 krat 10 lir, je 60 lir — 210 din.

Kdor hoče, si more naročiti boljše stanovanje, kakor
je povedano spodaj pri II. razredu.

c) Hrana, namreč zajtrk, kosilo (juha, meso, prikuha,
kruh, sadje, četrt litra vina) in večerja z jedili, kakor spol-
dne, skozi 7 dni, 7 krat 25 lir, je 175 lir — 615 din.

d) Dve legitimaciji (za železnico in za rimske priredit-
ve) 30 lir — 105 din.

e) Razni skupni stroški 180 din.

Skupaj 1500 din.

Za potnike II. razreda.

a) Vožnja kakor zgoraj 178.45 lir — 660 din.

b) Stanovanje v privatnih hišah, povprečno po 20 lir
dnevno, 6 dni je 120 lir — 420 din.

Boljša stanovanja pri zasebnikih bodo po 30 lir, slab-
ša po 14 lir, v hotelih pa po 50 do 150 lir dnevno.

c) Hrana, kakor zgoraj 615 din.

d) Legitimacije, kakor zgoraj 105 din.

e) Razni skupni stroški 200 din.

Skupaj 2000 din.

Vožnja v I. razredu stane 279.35 lir — 1080 din.

Svoto 1500 din. za III., ali 2000 din. za II. razred je
treba položiti brž pri prijavi ter poslati škofijskemu odbo-
ru, ki upa in se bo potrudil, da bo za to pravočasno oskr-
bel romarjem vozne listke od Postojne do Rima in nazaj s
potrebni dvema legitimacijama ter jim zagotovil v Rimu hrano in
stanovanje, kakor tudi vodnike.

Razven tega bo moral vsak romar sam plačati vožnjo
od doma do Postojne in nazaj (s 50% popustom za III.
razred približno 100 din., za II. razred približno 200 din.)
ter si za nepredvidene stroške, za hrano med potjo, za
vožnjo po Rimu, za nakup spominkov itd., s seboj vzeti
vsaj še 1000 din.

Romarji, ki se bodo vozili v III. razredu železnice, naj
bodo torej pripravljeni na skupni izdatek 2600 din., oni
v II. razredu pa na 3200 din.

Ako bi vrednost lire padla pod din. 3.50, tedaj bi se
znali stroški primerno zmanjšati. V tem slučaju bo odbor
priskrbel tudi vozove v Rimu, da jih romarjem ne bo treba
posebej plačevati. Ni pa izključeno, da bodo potrebna še
dopolnila. Vsekako bo odbor vodil natančne račune in se
bodo morebitni prebitki, ki pa jih ni lahko pričakovati,
udeležencem na željo vrnili.

Pravočasno se bo razglasilo, ali si bo moral vsak ro-
mar priskrbeti svoj potni list sam, ali pa se bo dobilo od
strani naše države skupno potno dovoljenje. Na italijanski
strani zadostuje od škofijskega potrjen seznam romarjev s
njihovimi lastnoročnimi podpisi. Ta zadeva se bo z dru-
gimi vprašanji vred (n. pr. vozni red, spored za obiskova-
nje svetišč v Rimu itd.) uredila pozneje.

Za sedaj je treba pred vsem, da se izve sigurno dolo-
čeno število udeležencev. Kdor se torej po res-
nem premisleku odloči za romanje, naj se do dne 25.
februarja t. l. oglasi pri svojem župnijskem uradu ter
položil prej navedeni znesek.

Vse velečastite gospode dušne pastirje prav uljudno
prosimo, da se za dobro stvar zavzamejo in to vabilo ver-
nikom s prižnice preberejo, potem pa jih zasebno, v druš-
tvih in pri drugih priložnostih navdušujejo za romanje v
Rim in za nemale žrtve, ki so s tem združene. Gospodje
bodo s tem storili dobro delo v dušno korist vernikov in
za čast naše drage lavantinske škofije, ki naj bi nikakor ne
zaostala za svojimi sestrami po vesoljnem krščanskem
svetu.

Imena prijavljencev naj se zanesljivo do 1. marca t. l.
naznaniho škofijskemu, položen denar pa naj se vpošlje po
položnicah Spodnještajerske ljudske posojilnice (črk. rač.
št. 10606).

Pripomni se, da bodo doma ostali in za nadomesto-
vanje naprošeni gospodje duhovniki imeli brez posebne
prošnje pravico biniranja; treba bo le njih imena nazna-
niti škofijskemu.

Lavantinci! Versko navdušenje in podjeten duh naj
navdaja naša srca! Potem bo letošnje jubilejno leto tudi
glede rimskega romanja za nas koristno in častno. Dobrot-
ljivi Bog, delivec vseh milosti, pa naj blagoslovlja naše
podjetje in naj pošlje svoje svete angele, da nas bodo
spremljali na potu z doma v Rim in iz Rima domov!

V Mariboru, dne 14. januarja 1925.

Po naročilu in pooblastilu prevzvišenega nadpastirja se-
stavljene škofijski odbor za jubilejno romanje Lavantincev
v Rim:

Predsednik: dr. Ivan Tomazič. — Tajnika: Alojzij Re-
zman in Franc Molan. — Blagajnik: dr. Anton Jerov-
šek. — Odborniki: Franc Moravec, msgr. dr. Anton
Medved, dr. Frančišek Kovačič.